

במידה שווה. אולם כדי להבין איך ליישם עקרונות אלה בכל מצב — יש ללמוד את המצב, להתמודד עם הבעיות. אי אפשר לעי שות העתקות מכניות ממצבים אחרים ב- מקומות אחרים.

איני יכול להאשים אותך, כריסטיאן יקי רתי, על שלא ביקרת בארץ. אף כי עבר זמן רב מאז ביקורך הזכור לי לטובה, ומאז זרמו מים רבים בירדן.

אולם רוב החותמים על הכרזת יחד עימך לא זה בלבד שלא היו כאן בעולם, אלא אף סירבו עקרונית לבוא הנה, חרף הפצרותי הי רבות. לא יופלא, איפוא, כי תלי אביב נראית להם כאנלייר שנויה, וכי בעיניהם הם מכוסים הרי השומי דון בג'ונגלים של המיקרוני.

***

דברים מתייחסים לאותו קטע מ- מאמר בעלון הזה (1593) שאת מת- מרמת עליו.

הנה מה שאמרנו, מילה במילה: "הכ רוד... מדבר על, תמיכה במאבקו השיחורר של העם הפלסטיני" — מבלי להבהיר למה הוא מתכוון, וכל המדבר על, מאבק השיחור רוד של העם הפלסטיני, מבלי להוסיף, תוך שלום עם מדינת ישראל — אומר דברים ה עשויים להתפרש, מן הסתם, כתמיכה בחי סולח של המדינה, לטובת מדינה פלסטינית ב כל הארץ."

את אומרת שלא התכונת לכך — לא את ולא חבריך שחתמו על הכרזת. אני מאמין לך בהחלט. אולם כהנחתם הסובייקטיבית כלל אינה רלבנטית. החשוב הוא: איך מת- פרשים הדברים, איך הם צריכים להתפרש על-ידי מי שמעוניין לפרש? והרי אין לנו כאן עניין בפליטת-פה של גואם, אלא בכרוז שהושקע בו, מן הסתם, שעות של ניסוח. **ובכן: מה פירושה של "מלחמת השיחורר של העם הפלסטיני"?**

במילון הערבי יש לדברים פירושי קבוע. מי שמדבר על "שיחורר פלסטיני" — אינו מתכוון לשיחורר השטחים שנכבשו על-ידי ישראל ביוני 1967. הוא מתכוון — תמיד — ל"שיחורר" כל ארץ ישראל ממדינת-יש- ראל. כלומר: לחיסול מדינת-ישראל. ורק תינוק יכול להאמין כי ניתן לחסל את מדינת-ישראל בלי השמדתם הפיסית של כולנו היושבים בה.

זהו ההבדל התהומי בין העקרון של "הגדרה עצמית של העם הפלסטיני" בשטחים בהם הוא נמי צא, לבין "מלחמת-שיחורר".

למען ההגדרה העצמית של העם הפלסטיני נאבקנו, חברי ואני, מאז היום הראשון של מדינת-ישראל. את יודעת היטב כמה סבלנו במאבק זה, מה הקרבנו בו, בשנים הארוכות בהן נחשבנו לבוגדים או למטרפים. דגלנו בהקמת מדינה פלסטינית כאשר נראה הדבר כמעט דון קישוט, ואנו ממשכים לדגול בה עתה, כאשר המאורעות מוכיחים לרבים כי זהו המיתרון היחיד. המלחמה לא שינתה במאומה את עמדתנו. כאשר נתפתח לפני כמה ימים, את הדגל של פלס- טין בכינוס בתל-אביב, לא קיימת אלא את אשר הטפתי לפני עשר ועשרים שנה.

הגדרה עצמית פלסטינית — כן. מדינה פלסטינית — כן, בהחלט. בתנאי שהמדינה הפלסטינית תהי ייה בצד מדינת-ישראל, תוך שיתוף ושיתוף-פעולה עימה — ולא על חורבות מדינת-ישראל, אחרי "מלחמת שיחורר" נגדה.

זה חייב להיאמר בבירור בכל פעם. שמשמט מניסוח כרוז וחד-משמעי בנקר- דה גורלית זו — עושה את מלאכתו רמייה. הוא מועל בשליחתו כשחור-שלום, כי הוא נותן סעד מוסרי ומדיני לאותם הגורמים בעולם הערבי ובעם הפלסטיני, החותרים לחורבן ישראל — ובכך הוא מרחיק את השלום, ודוחף את המרחב שלנו למלחמה שבה ימותו מיליונים.

את אומרת שזאת לא כהנחתם. בוודאי ש- לא. לא הייתי כותב לך מכתב זה לולא הייתי בטוח בכך בביטחון מוחלט. **אבל מאנשים המקבלים על עצי מם לחתום על כרוזים הנוגעים לי עמים אחרים יש לדרוש את מירתי האחריות המינימלית של התעמי קות במצבים של אסון עמים.**

***

עתה, כריסטיאן יקירתי, ענייני ה- מוחשי שהביא אתכם לחתום על הכרוז. יצרתם את הרושם כי הסטודנטים הער- ביים בישראל ובשטחים הכבושים נרדטים עד צווארם בשל היותם תלמידים, שהם

נאסרים בסיטונות, שיש צורך בהתקוממות עולמית נגד נורג בארצותיה. **ואני שואל ככל התמימות: כי איזו זכות כתבתם זאת? מה עשוי תם כדי לברר את העובדות? מי מכב היה כאן כדי לערוך חקירה?** האם די בדבריהם של שניים-שלושה ישר- אלים בלתי-אחראיים, המבקשים להיבנות ב- חוק-לארץ על-ידי השמצתנו, כדי לחתום על כרוזים כאלה ולפרסמם בעולם?

מדוע לא פניית אלינו, לפחות, כדי לש- אול את דעתנו על הנעשה כאן?

את טוענת שאנחנו העללנו עליכם. אך נכון בדיוק ההיפך: אתם מעללים עלינו. עלינו שוחררי-השלום בישראל. כי כשאתם מספרים לעולם שכאן שורר מישטר של גסטאפו, מבלי שאנחנו מתקוממים נגדו, מבלי שנעלה על הבאריקות כדי להפילו — אתם מטילים דופי כבד בכל אחד מאיתנו. הרי זה כאילו אמתם: אחרי שלחנו במשך שנים נגד קיפוח המיעוט הערבי בישראל, אחרי שקמו וגינו את פשעי קיבא וכפר-קאסם, הם מכרו את עצמם עכשיו לשטן ולמשה דיין.

האמת היא. כמובן, שאין כל קשר בין הנאמר בכרוזכם לבין ה- מציאות.

שום סטודנטים ערביים לא נרדפו כאן בשל היותם סטודנטים. הסטודנט הערביה-

יאן פול סארטר

ישראלי הודה כי נתן מחסה לטוכן שנשלח מסוריה כדי להקים כאן מחתרת, ביוזמו שהוא מבוקש על-ידי המשטרה. הוא נדון על-ידי בית-משפט לעונש-מאסר קל של כמה חודשים, והשוטף אף ציין בפסק-דין כי הוא מבין למנינו של הנאשם.

נכון, זה היה משפט צבאי. אולם בית- משפט צבאי ישראלי אינו — למרבה המול — כבית-משפט של הצנחנים הצרפתיים ב- אלג'יריה. בית-משפט צבאי הוא שדן את חיילי מישמר-הגבול הישראלי בעתן ביצוע פעמי-מלחמה בכפר-קאסם בעת מיבצע סני — ואינו בטוח אם היה אי-פעם נושט כזה באירופה. בישראל כימעט ואין הבדל בין בית-משפט צבאי ואזרחי — ואני גא על כך.

זי לנו, שוחררי-השלום בישראל, יש חלק בביסוס מדינת-החוק בשטח זה. איש מאיתנו לא יטען חלילה כי הכל שפיר אצלנו. לחמנו, ונוסיף להילחם, נגד חוקי-החירום הבררטיים המוטיבים להתקיים אצלנו. לחמנו, ונוסיף להילחם, נגד מעצרים אדמיניסטרטיביים, הגלית אישים ופיצוץ בתים שבהם מצאו בלמים מחסה. יש מיקרים כאלה, וכל אחד מהם מכאיב.

אולם לא נעמיד פנים, כדי למי צוא חן בעיני מושעה בחוקי-ארץ, כאילו זוהי התמונה השלמה, או אפילו העיקרית. על אף קיומם של מיקרים שאנו מתנגדים להם בחריפות, ופועלים בהצלחה להפסקתם, האמת היא כי בטיכום הסופי מישטר-הכיבוש הישראלי בשטחים הכבושים הוא מן הליכר- ליים ביותר שידע העולם עד כה.

זהו אחת התופעות המיוחדות לישראל. המבדילות בינה ובין כל מדינה אחרת בעולם: שצבאנו הוא הרבה יותר ליבראלי ממהי שלתנו. אולי מפני שהצעירים, שי גדלו בארץ, הם בדרך כלל יותר רחבי-לב מאשר ילדי התנועה הציונית.

***

וגם כריסטיאן יקירתי, כל זה אינו העיקר. העיקר הוא שאתם עוסקים בדברים שאינם העיקר, תחת לעסוק בד- ברים שהם העיקר, ביקרתי היום לאורכם של השטחים ה-

מוחזקים, שוחחתי עם תריסר מראשי הצי בר הפלסטיני, ולא שמעתי מהם כמעט אף תלונה אחת על המושלים הצבאיים. כל מה שמעניין אותם הוא: איך להביא לסיום ה- כיבוש הישראלי.

מה יהיה עתיד השטחים המוחי זקים? זוהי השאלה האחת ה- מטרידה אותנו, ושצריכה להטריד אתכם.

על כך נושח ויכוח גורלי בישראל — בין השוביניזם התובע סיפוח, ובינינו, ה- רוצים בהגדרתו העצמית של העם הפלס- טיני, במדינה משלו. בין שני המתנות ער- מדת הממשלה, שאין לה עדיין החלטה, אם כי כוונת-הסיפוח חזקים בה.

ממכתבך מתקבל הרושם כאילו אנחנו תומכים בממשלה זו, ומדי דהים עימה. כאן בארץ — בישי- ראל ובפלסטין — היה רעיון זה מעורר גיחוך.

תמכנו בממשלה ערב המלחמה, ובזמן ה- מלחמה. מייד למחרת המלחמה חזרנו ל- עמדה של אופוזיציה קיצונית. כי מאותו רגע נעלם הצורך הראשוני של התגוננות לאומית, והתחיל הויכוח הגורלי על הפי- כת הצנחון לשלום.

אינכם יכולים לדעת על פעולתנו — כי העיתונות השמאלית בצרפת פשוט הטילה עלינו חרם, מאז חדלו מעשינו להתאים ל- סכימה השיגרתי. הייתי יכול לשלוח לך אלפי קוטי-עיתונים על נאומינו בכנסת, גילויי-הדעת שלנו, מאמצינו בארץ ובחול, כינוסינו, מאמרינו. (אני עצמי נשאתי מאז המלחמה למעלה ממאה נאומים בכנסת, ומ- אה הרצאות ברחבי הארץ, וכך עשו רבים מתברי).

לפעולותינו היו נמטרות הבאות:

התנגדות נמרצת לכך המעי- שים העוברים להזיק לשלום. למשל:

מתחנו ביקורת על פעולת כראמה; מחינו נגד פיצוץ עשרות הבתים, ההג- ליות ומאות המעצרים וצד-היריטוק. אני מאי מין כי בכך מנענו החרפה גדולה של המ- צב, שארנו את העונשים הקולקטיביים ב- תחומים מינימליים, מנענו הנגת עונש- מחת, ובעיקר: השפענו על רוחו של הצב.

מדחמה בלתי-נדאית נגד מוגי מות הסיפוח — בממשלה, במפלי- גות ובציבור. לולא הסברה בלתי-פוסקת זו, קשה לדעת מה היה המצב כיום, אם לוקחים בחשבון את הישכרוך הטבעי למ- חרת צנחון כה מדהים אחרי סכנה כה נור- אה. סקר דעת-הקהל בישראל מוכיח, כי ב- עשרה החודשים האחרונים חלה ירידה תלו- ים, במספר שאופייה-סיפוח.

מערכה רציפה למען פיתרון שי שנים, בדרך של הגדרה עצ- מית של העם הפלסטיני, ללא סי- פוחים. אין זו מערכה קלה, אם מביאים בחשבון שאפילו מפלגה כמו מפ"ם דוגלת כיום רישמית בתוכנית של סיפוחים נרח- בים.

תוך מגע רצוף עם האישים הפלסטיניים, גיבשנו תוכנית מפורטת המשלבת את החי- זרת החרות הלאומית לעם הפלסטיני עם שאיפת-הבטחון הלגיטימית של ישראל. אנו דוגלים בהקמת מדינה פלסטינית חופשית, בכל השטחים המוחזקים, ואם אפשר גם בעבר-הירדן. מדינה זו תשתף-פעולה עם ישראל בפיתרון בעיית הפליטים, בהשגת שיגשוג כלכלי לכל הארץ ובהשכנת שלום כללי בין ישראל והתנועה הלאומית הער- בית.

אותו סקר דעת-הקהל הוכיח, כי כעת תומכים 41% מאזרחי ישראל בפיתרון כזה — ואני סבור כי אין זה הישג קטן. יש לכך משמעות הרבה יותר גדולה לעתיד ארץ-ישראל מכל התקריות החולפות, מכי איכות כלל שתהינה.

היינו יכולים לעשות הרבה יו- תר, אילו כוחות-הקיודמה בעולם כולו היו מגישים לנו עזרה ותמי- כה, תחת לדרוף אחרי דוקטרינות מיושנות ולהחשיד אותנו בחשי- דות-שווא.

איהבנה זו היתה נעלמת, אילו הייתם מבקרים בארץ ועומדים מקרוב על המצי- אות בישראל ובשטחים המוחזקים. אני מד מין אתכם מקרב לב לעשות כן. אני מקוה כי איהבנה בינינו תחלוף — לא רק הפרטית, אלא גם הציבורית — ולי- מען מטרה זו אני אפרסם כאן את מכתבך במלואו ואת תשובתי זו. אני מבקש אותך לעשות זאת אותו הדבר בצפפת.

שלום,

אורי אבנרי.

במדינה

העם

ממשלת-ישראל

מתמוטטת

המבחן הגורלי של ממשלת-ישראל לא בא בחינת החיצונית. אין צורך בגבורה מיוחדת כדי לשאת נאום חריף באו"ם, או כדי לדבר עם גונאר יארינג, או אפילו כדי להחליט על מיצעד צבאי בירושלים. המבחן האמיתי בא השבוע בחינת הפני- מית.

● **שקר ופרובוקאציה.** קבוצה של ישראלים "התנחלו" בבית-מלון בחברון. הם באו מטעם התנועה הדוגלת בסיפוח חברון, ומטרתם המוצהרת הייתה להביא על- ידי מעשיהם לסיפוח השטחים למדינת-ישר- אל. בחברון עצמה התנהגו בכונה באופן פרובוקאטיבי, ככובשים וכבעלי-בית, ערכו מיצעדים הפגנתיים למערת-המכפלה, אמרו לראשי-העיר כי לא שחנה את טבת חברון מלפני 39 שנים, וכי לא איכפת להם אם כל הערבים יסולקו מן העיר.

לא היתה זאת רק פרובוקאציה כלפי ערביי-חברון. היתה זאת קודם כל פרובו- קאציה מכוונת ומחושבת נגד ממשלת-ישראל ונגד צה"ל. כי "המתנחלים" לא זה בלבד שרמו את צה"ל והפירו את הבטחתם למור- של הצבא להסתלק כעבור 24 שעות, אלא גם פעלו בצורה המנוגדת למדיניות המוצי- הרת של הממשלה.

● **סטריות-לחי לדיין.** בשביל הממשלה היתה זאת מהלומה. כי למעשה ה"מתנחלים" היו השלכות חמורות ביותר. בין השאר:

● ראש עיריית-חברון, השייך מוחמד עלי אל-יערבי, הוא המנהיג המקומי החזק ביותר בכל הגדה המערבית.

● אל-יערבי הוא המנהיג הפלסטיני ה- עיקרי המשתף-פעולה עם ישראל ועם צה"ל בשטחים המוחזקים והוא הסך מקורבו ה- אישי של משה דיין.

● אל-יערבי הוא גם הדמות הבולטת ביותר בין ערביי-פלסטין הדוגלת בהקמת מדינת פלסטין שתהיה קשורה עם ישראל. יש הרואים בו את ראש-הממשלה המועד- של פלסטין.

● מעשה המתנחלים מנוגד להבטחות ש- נתן משה דיין אל-יערבי ולשאר מנהיגי הגדה. הוא הורס את יוקרת דיין בשטחים, מחבל במעשיהם של המושלים הצבאיים, מביא נזק ישיר לבטחון.

● המעשה נתן תחמושת לאויבי ישראל באו"ם, שיוכלו להסתמך עליו כדי להוכיח כי הכרזת ממשלת אשכול על נכונותה להגל משאומתן על גורל השטחים המוחז- זקים — אינו אלא מסך של שקרים, שמא- חוריי נוצרות עובדות הפוכות.

● **אשכול רוחה, דיין פוחד.** אילו היתה ממשלה בישראל, היה צה"ל מקבל רשות לסלק את "המתנחלים" כעבור 24 שעות.

זוהי ההשלכה הנוראה ביותר של מעשה חברון: הוא מוכיח כי אין בישראל ממ- שלה.

כמה משרי הממשלה משתדלים לנצל את הפרשה לתועלתם הפרטית, אחרים חוששים לנקוט עמדה לפי הכנתם ומצפונם. אפילו משה דיין פוחד מלעמוד על דעתו ולה- סיק את המסקנות, אילו לוי אשכול ניסה שוב לדחות, לטשטש, להתפשר.

מעשה-חברון הוא רק ראשון מסוגו. סטודנטים תמים כבר הודיעו על החלטתם לערוך מיבצעים פרובוקטיביים בירושלים ביום השנה לאיחוד העיר — בניגוד למ- דיניותה של הממשלה, רצונו התקיף של ראשי-העיר, וקריאות האס-אראס של נציגי ישראל באו"ם ובבירות העולם.

זהו אות לבאות. כאשר הממשלה נמצאת במצב של תמוטטות מוסרית, עלולה להש- תרר אנארכיה בישראל — תוהו-והוה ש- ינוצל על-ידי מיעוט קטן כדי לכפות את רצונו על המאורעות, בניגוד מוחלט לרצון הרוב.

יחסים מרחביים

האיש

שבא מקאהיר

גבר גבוה (1.85) ויפה-תואר עבר את את ירדן מערבה, נפל ישר לידי המוכסים. הם מישפשו בכיליו, חשדו שהחליפה האלגני- סית על גופו היא חרשה. הם תבעו מכס- עבודה.

(המשך בעמוד 14)